

Medzinárodné kozmické právo

Lucius Klobučník (University of Helsinki)

Tomáš Hrozenský (Univerzita Mateja Bela)

Pojem vesmírne/ kozmické právo

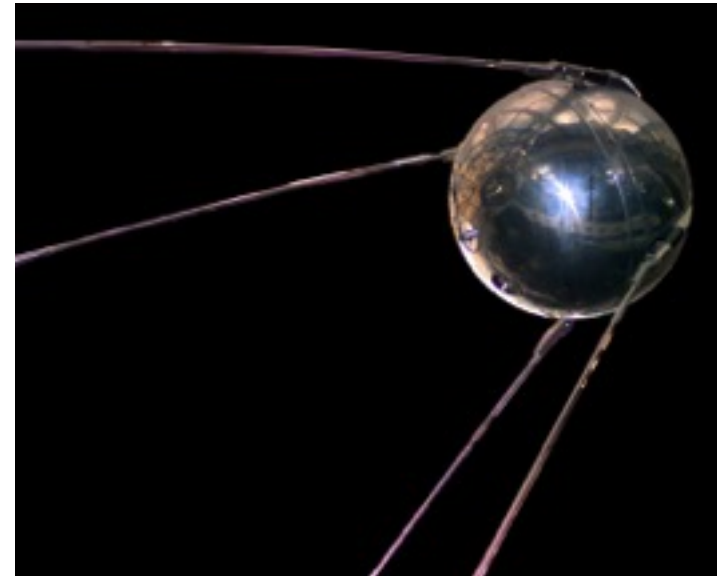
- Súbor právnych noriem upravujúcich vesmírne aktivity
- Vnútroštátne
- Medzinárodné

Potreba vzniku kozmického práva

- 50-te roky 20. storočia, vypustenie satelitu Sputnik
- Predpokladaná štruktúra kozmického práva:
 - Súbor medzinárodnoprávných noriem prijatých konsenzom vo forme medzinárodnej zmluvy/ zmlúv, všeobecná forma (princípy namiesto úzko vymedzených, presných pravidiel)

Pramene kozmického práva

- Článok 38 štatútu Medzinárodného súdneho dvora (Medzinárodné zmluvy, medzinárodná právna obyčaj, všeobecné právne princípy, subsidiárne zdroje – napr. doktrína)
- Lex specialis voči všeobecnému medzinárodnému právu

Hard law

5 veľkých vesmírnych
zmlúv

Soft law

Rezolúcie VZ OSN, UN
COPUOS

Kozmická zmluva - všeobecne

- Zmluva o zásadách činnosti štátov pri výskume a využívaní kozmického priestoru vrátane Mesiace a iných telies
- Stručná, 17 článkov
- Prvá a najvšeobecnejšia z tzv. Vesmírnych zmlúv
- Základné princípy medzinárodného kozmického práva
- Učinnosť: 10. 10. 1967
- Ratifikovaná 105 štátmi, niektoré jej ustanovenia sú považované za súčasť medzinárodnej právnej obyčaje
- Negatíva: chýbajúce definície (vesmírny priestor, astronaut, vesmírny objekt)

Kozmická zmluva – Slobody a zásady

- Slobody:
 - Preskúmania vesmíru
 - Využívania vesmíru
 - Vedeckého skúmania
 - Prístupu na všetky vesmírne telesá
 - Sloboda vstupu do vesmírneho priestoru
- Zásady:
 - Zásada neprivlastňovania (článok II)
 - Res communis – province of mankind
 - Mierové využívanie vesmírneho priestoru
 - Autorizácia vesmírnych aktivít a stály dohľad zo strany štátu
 - Zodpovednosť štátov
 - Registrácia, kontrola, vlastníctvo a výlučná právomoc štátu nad vesmírnymi objektmi
 - Zádada spolupráca a vzájomnej pomoci, zákaz kontaminácie

Zmluva o vrátení vesmírnych objektov a astronautov

- Do účinnosti vstúpila dva týždne po vypustení prvej ľudskej posádky na Mesiac (december 1968)

- ratifikovalo ju 94 štátov

- Pojmy:

Astronaut - pojem len používa, ale nedefinuje, dnes potreba v súvislosti s vesmírnym turizmom

Vypúšťajúci subjekt – štát alebo medzinárodná organizácia, !!fyzické a právnické osoby iné ako štát ním nemôžu byť!!!

- 3 najdôležitejšie povinnosti:

- Povinnosť informovať o nehode, pomoc astronautom, povinnosť vrátiť astronautov

Zmluva o zodpovednosti za škodu spôsobenú vesmírnym objektom

- Nadväzuje na Kozmickú zmluvu, lex specialis
- Dôvod prijatia: vesmírne aktivity sú považované za ultra nebezpečné, vysoká nehodovosť
- Účinnosť: september 1972, ratifikácia 89 štátmi
- definícia pojmov: Vypúšťací štát, škoda, vesmírny objekt
- Druhy zodpovednosti:
 - Objektívna (škoda na povrchu Zeme alebo na lietadle počas letu)
 - Subjektívna (škoda spôsobená vesmírnemu objektu vo vesmíre)

Výška náhrady škody neobmedzená, exkulpácia možná.

Zmluva o registrácii vesmírnych objektov

- Nadväzuje na článok VIII Kozmickej zmluvy, lex specialis
- Dôvod prijatia: potreba identifikovať, komu vesmírny objekt patrí
- Účinnosť: september 1976, ratifikácia 63 štátmi
- registrácia vesmírneho objektu znamená založenie výkonu právomocí a kontroly nad vesmírnym objektom.
- **Registrujúci štát** je definovaný ako vypúšťací štát, na ktorého národnom registri je zapísaný vesmírny objekt
- Druhy registrov:
 - Národný – každý štát, ktorý vypúšťa vesmírny objekt, musí zriadiť národný register
 - Register OSN – registrujúci štát musí GT OSN poskytnúť nasledovné informácie: orbitálne parametre, vypúšťacie štáty, funkcie, registračné číslo alebo iný jedinečný znak

Zmluva o činnosti štátov na Mesiaci a iných vesmírnych telesách

- Posledná z vesmírnych zmlúv, inovatívna, ale málo úspešná -> pristúpilo k nej len 17 štátov, USA, Rusko ani Čína nie, SVK nie
- Osobitosti:
 - Úzka “územná pôsobnosť” – len Mesiac a iné vesmírne telesá (napr. asteroidy)
 - Špecifické slobody týkajúce sa výlučne Mesiace a iných vesmírnych telies (prieskum povrchu aj pod povrchom, sloboda pristátia a vzlietnutia...)
 - **Spoločné dedičstvo ľudstva (common heritage of mankind)** – rozšírenie zásady province of mankind z Kozmickej zmluvy -> povrch, priestory pod povrchom ani nerastné bohatstvo nemôžu byť predmetom vlastníctva (nielen štátov, ale ani iných osôb), možné len odobratie vzoriek na vedecké účely. Podobnú úpravu možno nájsť v UNCLOS režime a režime Antarktídy

Soft Law

- Právne nezáväzné dokumenty, majú odporúčacu povahu, ale môžu mať reálne veľký dopad a môžu sa stať súčasťou medzinárodnoprávnej obyčaje
- Prameňmi soft law sú väčšinou rezolúcie OSN
- **“éra deklarácií”, ktorá nasledovala po “ére zmlúv”**
- 5 hlavných rezolúcií, ktoré sú označované ako **“kvázi zmluvy”** -> napriek tomu, že majú len odporúčací charakter, predstavujú doplnenie vesmírnych zmlúv a štáty ich dodržiavajú
 - **Deklarácia o právnych zásadách týkajúcich sa činnosti štátov pri výskume a využívaní vesmíru (1963)**
 - **Deklarácia zásad využívania satelitov pre priame televízne vysielanie štátmi (1982)**
 - **Deklarácia zásad týkajúcich sa diaľkového snímania Zeme z vesmíru (1986)**
 - **Deklarácia princípov týkajúcich sa používania zdrojov nukleárnej energie vo vesmíre (1992)**
 - **Deklarácia o medzinárodnej spolupráci pri prieskume a využívaní vesmíru v prospech a v záujme všetkých krajín, predovšetkým rozvojových (1996)**

Súčasná výzvy kozmického práva

Ťažba nerastných surovín vo vesmíre

Vesmírny turizmus

Oprava satelitov na obežnej dráhe

Suborbitálne lety

Vesmírny odpad

Sporné otázky a kritika

- vágne, nedostatočné exaktné ustanovenia v zmluvách v súvislosti s pojmami mierové využívanie vesmíru, pre prospech a blaho všetkých štátov...
- zastaraná obsahová stránka (posledná zmluva zo zákl. prameňov prijatá v roku 1979)
- možné analógie a aplikácia princípov z morského práva, resp. práva vzdušného priestoru
- minimálna reálna podpora Zmluvy o Mesiaci (menej než 20 štátov)
- regulácia a právne vymedzenie komerčných vesmírnych aktivít

Politické hľadisko

- globálne fórum pre diskusiu o kozmickom práve – Výbor OSN pre mierové využívanie vesmíru (84 členských štátov, aj SR, pravidelné zasadnutia 3x do roka)
- diplomatické rokovania poukazujúce na neochotu štátov pristupovať k právne záväzným mechanizmom
- → soft law, právne nezáväzné mechanizmy, Transparency and Confidence Building Measures

Politické hľadisko, pokr.

- aktuálny vývoj
 - predbežné prijatie prvej sady smerníc k “Long-term sustainability of outer space activities”
 - prípravy k podujatiu UNISPACE+50 v júni 2018
- príčiny súčasného stavu?
 - vyhovuje súčasný stav aj so svojimi niektorým štátom (vágne definície bezpečnostných aspektov, neadekvátne pozornosť niektorým novým trendom...) ?
 - funkčný pohľad – dosahli sme maximálnu možnú mieru zhody na forme a obsahu práv a povinností?
- prehľbujúce sa rozdielnosti vo vnímaní aktuálnych vývojových línií medzi rozvinutými a rozvojovými štátmi
- problematické zahrnutie bezpečnostných aspektov využívania vesmíru do kozm. práva

Národné vesmírne legislatívy

- záväzky vyplývajúce z 5 vesm. zmlúv sú záväznými pre zmluvné strany
- štáty navyše pristupujú k prijímaniu národných zákonov a regulačných rámcov
 - zadefinovanie predovšetkým tých praktických aspektov vesm. činnosti – vlastníctvo kozm. objektu, úprava ustanovení o zodpovednosti za škodu, podmienky vydávania licencií, registrácia kozm. objektu v národnom a medzinárodnom registri kozmických objektov...
- možné inšpirácie pre slovenský zákon? Rakúsko, Belgicko, Švédsko...
- viacero krajín začína prijímať 'národné legislatívy zamerané na súkromnú a komerčnú vesmírnu činnosť' (USA 2015, LUX – TBC 2017)

Kariéra v kozmickom práve?

Záverom

SPACE GENERATION
ADVISORY COUNCIL

SSPA

ECSL

European Centre for Space Law

- <http://www.vesmirnapolitika.sk>
- [http://www.esa.int/About_Us/
ECSL_European_Centre_for_Space_Law](http://www.esa.int/About_Us/ECSL_European_Centre_for_Space_Law)
- <http://www.spacegeneration.org>

klobucnik.lucius@gmail.com
tomhroz@gmail.com

Slovenská spoločnosť pre vesmírnu politiku (SSPA)

Providing Expert Advice to Slovak Space Community

[O nás](#)[Náš tím](#)[Projekty](#)[Správy](#)[Publikácie](#)[Medzinárodná spolupráca](#)[Médiá](#)[Kontakt](#)

O nás

About us

Slovenská spoločnosť pre vesmírnu politiku (SSPA) je mimovládna organizácia, ktorá sa zaoberá vesmírnou politikou na odbornej úrovni. Je jediným a zároveň plne profesionálnym think tankom v oblasti vesmírnej politiky na Slovensku. Hlavným poslaním SSPA je vytvárať priestor pre verejnú diskusiu o otázkach využívania kozmického priestoru, ktoré majú zásadný vplyv na spoločenské, ekonomické, vedecko-výskumné a zahranično-politické záujmy Slovenskej republiky.

Náš tím zahŕňa odborníkov na bezpečnostné a medzinárodnoprávne aspekty využívania vesmíru s bohatými skúsenosťami v publikačnej činnosti v odborných a vedeckých periodikách, ako aj v prednášateľskej činnosti na medzinárodných konferenciách a kongresoch. Členovia SSPA absolvovali prestížne pracovné pobyty a stáže vo viacerých významných inštitúciách, vrátane [Európskej vesmírnej agentúry \(ESA\)](#),

- 10. výročie podpísania Kosmického zmluvy
- Medzinárodný výskum do programu Translunar Technology Ltd.
- REPORT: Rozvoj sektoru kozmického priestoru
- Zlatý štít a jeho význam

Najnovšie správy

Inšpirácie pre slovenský zákon o kozmických aktivitách

ECSL

- About ECSL
- Become a Member
- Contact

Calendar

- Upcoming Events

Activities

- Practitioners' Forum
- Young Lawyers' Symposium
- ECSL Tech, Business & Regulatory Industry Workshop
- IISL-ECSL Symposia
- Space Insight Day
- Manfred Lachs Space Law Moot Court Competition
- Summer Course on

[ESA](#) > [About Us](#) > [ECSL European Centre for Space Law](#)

Search here

- 2017 Student Essay Competition Registration
- Bluebook Citation
- Winning Essay 2015, Isis de Moortel
- Winning Essay 2014, Lucius Klobucnik

ECSL

2016-17 ECSL Student Essay Competition

On the occasion of the 50th Anniversary of the Outer Space Treaty 1967 :

How Would the Outer Space Treaty Be Different If Drafted in 2017?

Deadlines
Registration: 11 December 2016
Final Submission: 12 January 2017

SPACE GENERATION ADVISORY COUNCIL

IN SUPPORT OF THE UNITED NATIONS PROGRAMME ON SPACE APPLICATIONS

[HOME](#) [ABOUT](#) [REGIONS](#) [PROJECT GROUPS](#) [EVENTS](#) **[OPPORTUNITIES](#)** [UNITED NATIONS](#) [SUPPORTERS](#) [JOIN SGAC](#) [LOG IN](#) [SPACEBOOK](#) [NPOC MENU](#)

[EXECUTIVE OFFICE](#) [MEMBERS](#) [CONTACT US](#)

Opportunities

SGAC Opportunities

The Space Generation Advisory Council provides an environment for growth and engagement for our members around the world to gain skills that can prove essential to their future career.

To support the voice of the next generation of space sector leaders, SGAC provides scholarships, vacancies and other opportunities.

To discover the latest available opportunities available click in one of the offers:

[Scholarships](#)

[Vacancies](#)

SpaceBook

